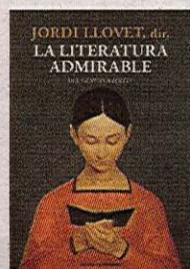

Llegir els millors llibres (i a fons)

'La literatura admirable' proposa tornar a llegir una cinquantena de clàssics de la literatura occidental a partir d'articles amens i rigorosos escrits per especialistes. Arrenca amb el 'Gènesi' bíblic i arriba fins a 'Lolita', de Nabokov. Entremig queden, entre d'altres, 'Hamlet', de Shakespeare; 'Il·lusions perdudes', de Balzac; els contes de Txékhov, i 'El gran Gatsby', de Francis Scott Fitzgerald

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

LA LITERATURA ADMIRABLE
JORDI LLOVET (ED.)
PASADO & PRESENTE
714 PÀG. / 35 €

“Els clàssics no es llegeixen perquè s'hagi de fer o per respecte: només per amor”, argumentava l'escriptor Italo Calvino en un article publicat per primera vegada l'any 1981 i que va fer la volta al món. L'autor d'*El baró rampant* hi recordava que el que és realment important dels clàssics és que les lliçons que transmeten no caduquen. “Quan algú diu que un autor clàssic és el que es llegeix molt, sempre apareix algú altre molt modern que respon que també els *bestsellers* dels nostres dies són enormement llegits – explica Jordi Llovet al pròleg de *La literatura admirable*, que inclou 54 assajos sobre llibres que han enriquit la humanitat i segueixen fent-ho. La qüestió és saber quants segles trobaran lectors aquests *bestsellers*. Van ser molt llegits, i molt més que Flaubert, autors contemporanis com ara Paul Bourget o Paul de Kock. Qui se'n recorda? Qui acut als seus llibres, si és que els troba?”

El professor Llovet recorda unes paraules en llatí que van fer fortuna durant l'Imperi Romà: *non multa, sed multum*. “No convé llegir gaires llibres, sinó pocs – els millors, si és possible – i a fons”, afegeix. El volum publicat per Pasado & Presente proposa una tria entre els milers de novel·les, poemes, contes i memòries que han fet una aportació destacable

al panorama literari. Se cenyeix a la tradició occidental, que ha donat al món sencer “una literatura de gran valor”, i aquest valor “no va ser vigent únicament en el moment que es van publicar els llibres respectius, sinó que inclou totes les generacions del passat, el present i l'esdevenidor”. Llovet adverteix que no ha pretès fer “un cànon literari”, tenint present *El cànon occidental*, que Harold Bloom va publicar el 1994, i desmarcant-se'n. El nord-americà hi llançava una profecia: la literatura tenia els dies comptats per culpa de l'auge dels estudis culturals, els feminismes, el postcolonialisme i la crítica literària influïda pel marxisme, que englobava sota el paraigua d'“escoles del ressentiment”. El cànon de Bloom “privilegiava la literatura anglesa i Shakespeare més que a ningú altre”, recorda Llovet. Entre els 26 autors que escollia com a centrals en la configuració del cànon hi havia Dante, Cervantes, Emily Dickinson, Lev Tolstoi, Freud i Virginia Woolf. Els dos autors més

joves eren Pablo Neruda i Samuel Beckett, nascuts el 1904 i el 1906, respectivament.

El temps clàssic

De la Bíblia a l'obra pionera de la literatura fantàstica
La literatura admirable desplaça el focus d'interès dels autors cap a les obres, i té un abast històric generós. Cada text és analitzat per un especialista en la matèria: l'aborda en profunditat – tot i que cada text ocupa un màxim de 20 pàgines –, amb l'exigència de poder satisfer lectors mínimament instruits. Arrenca amb la visió de la Bíblia del professor de llengua i literatura hebrees Gregorio del Olmo Lete: “És més que un text o una gramàtica en una llengua més o menys morta, antiga: és una realitat palpitant en el nostre món cultural”. Les literatures clàssiques són representades amb cinc textos més: *l'Odissea*, d'Homer; *Les bacants*, d'Eurípides; *l'Eneida*, de Virgili; *les Metamorfosis*, d'Ovidi, i les *Històries veritables*, de Llucà de Samòsata.

a

llegim

48-49

- Entrevista a Irene Solà, premi Documenta amb 'Els discs'
- La novel·la de Burhan Sönmez sobre Istanbul

50-51

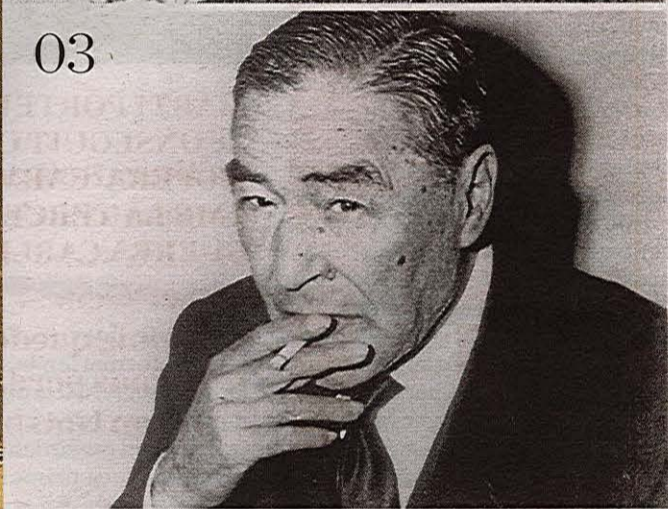
- Nova edició de 'La dificultat de ser', de Jean Cocteau
- Un àlbum il·lustrat per explorar el bosc

TRIBUNAL LVSTRAVIT QVE ANIMO CYNCTA POETA SVO DOCTVS ADEST DANTES SVA QVEM FLORENTIA SAEPE NIL POTVIT TANTO MORS SAEVA NOCERE POETAE QVEM VIVVM VIRTVS CARMEN IMAGO FACIT

02

03

L'hel·lenista Carlos García Gual explica que és "una obra pionera de la literatura fantàstica" narrada per un viatger que emprèn aventures sovint estrafolàries. Llucià va ser el primer escriptor que va imaginar un viatge a la Lluna: molts segles després en van seguir l'exemple Cyrano de Bergerac –en català, *L'altre món* és accessible gràcies a la traducció de Martí de Riquer, publicada per Adesiara el 2009– i Rudolph Erich Raspe, que va narrar les peripècies de l'excèntric baró de Münchhausen.

Època de cavallers

Aventures, amors desenfrenats i subversió festiva

Un dels grans narradors de l'Edat Mitjana, gràcies al qual es va popularitzar el terme *roman* (novel·la), va ser Chrétien de Troyes. *El cavaller del Lleó* obre la segona secció del volum, que es fixa també en l'amor etern entre Tristany i Isolde i en el primer poema modern, la *Divina Comèdia*, on Dante Alighieri va proposar –al segle XIII– un periple per l'Infern, el Purgatori i el Paradís per part d'un *alter ego* de l'autor mogut pel "desig i la llibertat", dos components "essencials de l'ànima humana", segons escriu el medievalista Rossend Arqués. Els subversius *Contes de Canterbury*, de Chaucer, i el *Decameró*, de

Boccaccio, mereixen també dos capítols. La literatura catalana apareix per primera vegada amb la *Crònica* de Ramon Muntaner; l'espanyola arriba més tard, amb *La Celestina*, de Fernando de Rojas. "No ens captiva per la fidelitat amb què ofereix un possible retrat de la realitat, sinó quan comprenem que ens enganya, que aconsegueix vendre'ns com a reals fets, paraules i idees amb una força i una substància tan singulars que en tenen prou amb ells mateixos: en comptes de copiar el món, l'inventen", defensa l'hispanista Francisco Rico, que també escriu sobre *Lazarillo de Tormes*.

- 01. DANTE, A FLORENCIA. W. COMMONS
- 02. CHARLOTTE BRONTË. DUYCKINICK
- 03. JOSEP PLA. ILLC
- 04. DICAPRIO, A 'EL GRAN GATSBY'. WARNER
- 05. UNA FAULA DE LA FONTAINE IL·LUSTRADA. GRANDVILLE

Cims de la modernitat

Neix la novel·la: de la ironia del Quixot a la psicologia de Lafayette
 "L'única gran novetat entre el segle XVI i principis del XVII és l'emergència de la novel·la en el sentit modern del terme –sintetitza Llovet–: des d'un precedent molt notable com el *Lazarillo de Tormes* fins al *Quixot*", que representa l'entrada al món "polisèmic, irònic, proteic i transformacional" de la novel·lística posterior. La doctora en literatura comparada Neus Rotger defensa el psicologisme de *La princesa de Clèves*, de Madame de Lafayette, que "prova de traslladar el model narratiu de les memòries a la ficció en prosa" en una data tan reculada com el 1678.

Pertanyen també a la tercera secció del llibre les *Faules* de Jean de la Fontaine i altres textos narratius com ara el *Robinson Crusoe*, de Defoe; *Els viatges de Gulliver*, de Jonathan Swift, i el *Càndid*, de Voltaire. Salvador Oliva tria tres de les millors tragèdies de Shakespeare: *Hamlet*, *El rei Lear* i *Antoni i Cleopatra*.

Cap al present

Romanticisme, realisme, modernisme... i poques dones
 Més de la meitat de les 720 pàgines de *La literatura admirable* estan dedicades a analitzar els segles XIX i XX. "L'objectivitat que va presidir,

gairebé sempre, la literatura dels segles precedents va derivar, a finals del segle XVIII, cap a un gran fervor per la subjectivitat, la individualitat, les emocions i la sentimentalitat, i un amor il·limitat per la natura", exposa Llovet. El romanticisme dels *Cants* de Giacomo Leopardi i les *Balades* de William Wordsworth precedeixen l'esclat del gran realisme, representat al volum gràcies a *Els papers pòstums del club Pickwick*, de Charles Dickens, i *Il·lusions perdudes*, d'Honoré de Balzac. Charlotte Brontë, amb *Villette*, és l'única escriptora escollida de tot el segle XIX. Del segle XX només hi ha, incomprendiblement, *Alfar*, de Virginia Woolf, al costat d'una dotzena d'homes, entre els quals hi ha T.S. Eliot, Francis Scott Fitzgerald, Jorge Luis Borges, Robert Musil i Marcel Proust.

Entre les sorpreses hi ha l'elecció dels contes de *Dublinesos*, de Joyce, en comptes de la novel·la *Ulisses*; *El procés*, de Kafka, en lloc de les narracions, i *Absalom, Absalom!*, de William Faulkner, en comptes d'*El soroll i la fúria* i *Mentre agonitzo*. Tanquen el llibre el *Pedro Páramo*, de Juan Rulfo; *Lolita*, de Vladimir Nabokov; *Els nostres avantpassats*, d'Italo Calvino, i *El quadern gris*, de Josep Pla, la segona i única aportació escrita originalment en català a la tria de Jordi Llovet. ♦♦

05

LA CIGALE ET LA FOURMI